

מבט לטרור: חזבאללה ולבנון 22-16 בדצמבר 2024

עיקרים

- ▶ צה"ל המשיך לפעול נגד ניסיונות חזבאללה להפר את הפסקת האש, תקף פעילי חזבאללה והשמיד אמצעי לחימה ותשתיות טרור בדרום לבנון. צבא לבנון המשיך להיערך בעיירות בקרבת הגבול בדרום המדינה והשתלט על מוצבים שפינו ארגונים פלסטיניים באזור אלבקאע.
- ▶ בכירים בחזבאללה המשיכו להאשים את ישראל בהפרת הסכם הפסקת האש, אולם הדגישו כי הארגון מחויב ליישום ההסכם. עם זאת, הם הזהירו כי חזבאללה עלול לפעול אם ישראל לא תשלים את נסיגתה מדרום לבנון ללא תגובה מצד ממשלת לבנון והצבא. הארגון הרחיב את חלוקת התשלומים עבור בעלי דירות שנפגעו בתקיפות צה"ל.
- ▶ דווח כי בחזבאללה לא יודעים מה עלה בגורלם של יותר מאלף פעילים שנותרו עמם הקשר בזמן הלחימה. חבר פרלמנט מטעם חזבאללה מסר כי טקס הלוויה של חסן נצראללה והאשם צפי אלדין צפוי בחודשים הראשונים של שנת 2025.
- ▶ הוגשו כתבי אישום נגד שלושה אזרחים ישראלים על סיוע לחזבאללה במהלך המלחמה.
- ▶ שר הרווחה הלבנוני ציין כי הגעתם של כמאה אלף עקורים כתוצאה מהמהפכה בסוריה מקשה על הרשויות הלבנוניות במאמצי שיקום המדינה.
- ▶ סלימאן פרנג'יה, המועמד המועדף על חזבאללה לנשיאות לבנון, הודיע כי הוא ממשיך להתמודד על התפקיד לקראת ישיבת הפרלמנט ב-9 בינואר 2025. עם זאת, מפקד הצבא עון נחשב למועמד המוביל לתפקיד.

יישום הפסקת האש

פעילות צה"ל

- ▶ במהלך השבוע, המשיך צה"ל לפעול נגד ניסיונות חזבאללה להפר את הפסקת האש שנכנסה לתוקף ב-27 בנובמבר 2024. כוחות צה"ל ביצעו תקיפות אוויריות נגד פעילי טרור ואיתרו אמצעי לחימה (אמל"ח) ותשתיות טרור נוספות שהיוו איום נגד כוחות צה"ל ונגד שטח ישראל. בין השאר, הכוחות חשפו משגר נייד ששימש לשיגור רקטות כבדות לאצבע הגליל והשמידו מתחם שכלל שמונה מחסני אמל"ח מעל הקרקע ומתחיתה ותוואי תת-קרקעי באורך עשרות מטרים שהוביל למפקדה של חזבאללה (דובר צה"ל, 16-22 בדצמבר 2024).

אמצעי לחימה ומשגרים שאותרו בדרום לבנון (דובר צה"ל, 16 בדצמבר 2024)

כלי תקשורת המזוהים עם חזבאללה דיווחו על הפרות לכאורה של הפסקת האש על ידי ישראל. בין השאר, דווח על שני פצועים בתקיפה אווירית נגד כלי רכב במג'דל זון שבאזור צור, על פיצוץ מבנים בכפר כלא ובאלנאקורה ועל טיסות נמוכות של כטב"מים ישראלים בדרום לבנון (ערוץ הטלגרם של אלמנאר, 16-22 בדצמבר 2024). ב-20 בדצמבר 2024, דווח כי כוחות צה"ל יצאו מהעיירה בני חיאן אחרי שפעלו בה במשך יומיים (לבנון24, 20 בדצמבר 2024).

חזבאללה

בכירים בחזבאללה המשיכו להאשים את ישראל בהפרות של הסכם הפסקת האש ומתחו ביקורת על הרשויות בלבנון ועל הקהילה הבינלאומית שלטענתם אינן פועלות נגד ישראל. עם זאת, הבכירים הדגישו כי חזבאללה מחויב ליישום ההסכם. להלן התבטאויות בולטות:

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט הלבנוני, חסן פצ'לאללה, ציין כי "ההתנגדות" הסכימה להסכם הפסקת האש, אולם לא הסכימה לעצירת המלחמה בכל מחיר וגם הכניסה שינויים בטיטת ההסכם. לטענתו, ישראל משתמשת בתקופה של שישים ימי ההסכם כדי לתקוף ולבצע "התנקשויות" וכי חזבאללה מצפה שהממשלה תבצע את תפקידה. הוא הוסיף כי כל הנוגעים בדבר לקחו אחריות על שמירת הפסקת האש, אולם הם לא משיגים את "התוצאה הדרושה" (סוכנות הידיעות הלבנונית, 16 בדצמבר 2024).

◆ בריאיון נוסף, אמר פצ'לאללה כי הם נותנים הזדמנות להסכם לאורך שישים הימים, אולם הדגיש כי "האצבע שלנו עדיין על ההדק". הוא הזהיר כי אם ישראל לא תיסוג אחרי סיום התקופה, על הממשלה והצבא לפעול נגדה, ואם לא יעשה דבר, לטענתו זה יוכיח כי הממשלה אינה מסוגלת להגן על לבנון. פצ'לאללה גם טען כי חזבאללה הקים תשתיות חדשות בדרום לבנון בשל "המערכה בין המלחמות" שניהלה ישראל אחרי מלחמת לבנון השנייה (אלג'דיד, 18 בדצמבר 2024).

◆ חבר סיעת חזבאללה בפרלמנט, עלי פיאצ', אמר כי "ההתנגדות" לא נגררת לעימות סביב ההפרות הצבאיות של ישראל, כיוון שהעדיפות של הארגון היא שתושלם הנסיגה הישראלית ושיקום העם

הלבנוני. הוא הוסיף כי בחזבאללה מעוניינים שהממשלה וצבא לבנון יבצעו את תפקידם ויגנו בהצלחה על שטחי לבנון ועל ריבונותה לפי החלטה 1701 (אלעהד, 20 בדצמבר 2024).

דווח כי במסגרת הדיאלוג המתמשך בין צבא לבנון לבין חזבאללה, הושג הסכם על מפת דרכים, לפי צבא לבנון ישלוט באופן בלעדי מדרום לנהר הליטאני, בעוד "ההתנגדות" תמלא את בקשות צבא לבנון לפי לוח הזמנים שנקבע, כולל הסגת הכוחות והנשק הכבד. "מקורות" ציינו כי צבא לבנון התחייב להכיר בסוגיית הנשק של חזבאללה מצפון לנהר הליטאני כעניין פוליטי לאומי, התלוי בהחלטות הממשלה שתתבסס על דיאלוג המותנה בהתפתחויות הפוליטיות לאחר בחירת נשיא חדש והרכבת ממשלה חדשה (אלבנאא, 16 בדצמבר 2024).

הממשל בלבנון

שר החוץ הלבנוני, עבדאללה בו חביב, נועד עם משלחת מארגון הפיקוח על הפסקת האש בלבנון, בראשותו של ראש המטה, גנרל פטריק רושה. בו חביב ציין כי בממשלה מקווים שמנגנון יישום הפסקת האש יצליח וכי שיתוף הפעולה והתיאום הקיימים עם יוניפי"ל יימשכו כדי להגיע ליציבות ושקט בדרום לבנון. הוא הוסיף כי צריך לקבוע את הגבול בין לבנון לישראל, וכן שישראל תיסוג מאדמת לבנון "שכבשה" (לבנון 24, 17 בדצמבר 2024).

שר ההסברה הלבנוני, זיאד אלמכארי, הקריא את החלטת הממשלה בלבנון, לפיה יש לעצור את "ההפרות" הישראליות הבלתי מתקבלות על הדעת של הסכם הפסקת האש. הוא ציין כי ממשלת לבנון הדגישה את החובה ליישם את כלל סעיפי ההסכם והחלטה 1701 (Sawt Beirut International, 17 בדצמבר 2024).

צבא לבנון

במהלך השבוע, הרחיבו כוחות צבא לבנון את פעילותם באלח'יאם, עין אלערב ושבעא בדרום לבנון (אלמיאדין, 17 בדצמבר 2024).

ב-21 בדצמבר 2024, נמסר כי צבא לבנון קיבל את האחריות על שני מוצבים שפינו ארגוני הטרור הפלסטיניים, החזית העממית לשחרור פלסטין-המפקדה הכללית ופתח אלאתפאצ'ה, באזור אלבקאע, סמוך לגבול עם סוריה. בצבא לבנון הדגישו כי הם ימשיכו להשתלט על "מרכזים צבאיים שנכבשו על ידי ארגונים פלסטיניים בתוך שטח לבנון" כדי לשמור על ביטחון ויציבות המדינה (חשבון X של צבא לבנון, 21 בדצמבר 2024).

מימין: כוח של צבא לבנון בפניו אחד המוצבים באזור אלבקאע. משמאל: אמל"ח שהוחרם במוצבים (חשבון X של צבא לבנון, 21 בדצמבר 2024)

חזבאללה

הרוגי חזבאללה

◀ "מקורות יודעי דבר" מסרו כי גורלם של 1,500-1,000 פעילי חזבאללה עדיין אינו ידוע אחרי שנותק עמם הקשר במהלך הלחימה נגד ישראל וגופותיהם עדיין לא התגלו. לפי הדיווח, ההערכות הן כי מספר הרוגי הארגון הגיע ליותר מ-3,000. "מקורות מקומיים" ציינו כי סוגיית השבויים והנעדרים של הארגון עוררה משבר בין חזבאללה למשפחות הפעילים שהביעו מחאה והאשימו את בכירי חזבאללה ברשלנות (אלשארק אלאוסט, 19 בדצמבר 2024)

◀ חבר הפרלמנט הלבנוני מטעם חזבאללה, חסן פצ'אללה, עדכן כי נערכות ההכנות להלווייתם המשותפת של מזכ"ל הארגון הקודם, חסן נצראללה, ושל ראש המועצה המבצעת, האשם צפי אלדין. לדבריו, צוות מיוחד עוסק בסידורים ויוקם מתחם קבר הראוי למעמדו של נצראללה. עם זאת, פצ'אללה הדגיש כי הלווייה תיערך רק בחודשים הראשונים של שנת 2025, והמזכ"ל נעים קאסם יודיע בנפרד על מועד ההלווייה שטרם נקבע. הוא הוסיף כי נצראללה צפוי להיקבר באלצ'אחיה אלג'נוביה בבירות וצפי אלדין צפוי להיקבר בדרום לבנון (אלג'דיד, 17 בדצמבר 2024)

מעורבות חזבאללה בתהליך השיקום

◀ מתאם תיק השיקום באגודת ג'האד הבינוני של חזבאללה,¹ המהנדס חסין ח'יר אלדין, פרסם מסמך המפרט את נוהל תשלום הפיצויים עבור יחידות מגורים שנהרסו במהלך הלחימה. לפי המסמך, תושבי אלצ'אחיה אלג'נוביה בבירות יקבלו דמי שכירות בסך 6,000 דולר לשנה ו-8,000 דולר לרכישת רהיטים. בנוסף לכך, חברת "ועד" (הבטחה) תבנה מחדש את יחידת המגורים; תושבי דרום לבנון ובקעת הלבנון יקבלו דמי שכירות בסך 4,000 דולר לשנה ו-8,000 דולר לרכישת רהיטים. כמו כן, תבוצע הערכה של שטח המבנה, עלות בנייתו מחדש ומתן פיצוי לבעל הדירה. בסיום ההודעה, צוין כי כספים שהועברו על ידי גורם אחר למי

¹ אגודת ג'האד הבינוני, שהוקמה כשלוחה של ארגון הג'האד הבינוני האיראני, היא אחד המוסדות החברתיים המובילים של חזבאללה. להרחבה, ראו מחקר מרכז המידע מ-12 ביוני 2019: "אגודת ג'האד הבינוני בלבנון: מוסד חברתי של חזבאללה העוסק בבנייה ושיקום, ובפרויקטים חברתיים מגוונים בקרב בני העדה השיעית, ומהווה מרכיב חשוב בתשתית האזרחית של חזבאללה".

שביתו נפגע, יקוזזו מהסכום המוקצה לבנייה (סימא, 15 בדצמבר 2024). בהקשר לכך, ציין ח'יר אלדין כי עד כה נערך אומדן נזקים בכ-119 אלף דירות וכי כ-1,200 מהנדסים פועלים ביותר מ-400 ישובים (אלמנאר, 16 בדצמבר 2024).

פירוט הפיצויים מטעם אגודת ג'האד הבינוי עבור מגורים וריהוט (סימא, 15 בדצמבר 2024)

בהקשר לכך, ב-16 בדצמבר 2024, דווח כי חזבאללה החל לשלם כספים לבעלי דירות באזור ג'בל אלעאמל "השני" באלנבטיה, שניזוקו כתוצאה מתקיפות ישראליות, באמצעות סניף אלקרצ' אלחסן. לדברי עזאם קות'ראני, האחראי על סקירת הנזקים באזור, הושלמה סקירה מקיפה של כ-30 אלף יחידות דיור, וכ-55% מכלל היחידות הרוסות (אלמנאר, 16 בדצמבר 2024). כמו כן, דווח גם על תחילת חלוקת הכספים לבעלי יחידות דיור הרוסות במחוזות אלבקעא ואלהרמל (אלמנאר, 19 בדצמבר 2024).

אנשי ג'האד הבינוי מבצעים רישום פניות לסיוע באזור אלנבטיה (אלמנאר, 16 בדצמבר 2024)

העיתון הלבנוני אלאח'באר, המזוהה עם חזבאללה, מתח ביקורת על ממשלת לבנון בטענה שתוכנית השיקום "מקרטעת". לפי הכתבה, הממשלה קיבלה החלטה חשובה על הקצאת 44 מיליון דולר, אולם מדובר רק ב-0.86% מסך כל ההערכות של הנזקים הישירים לפי אומדן הבנק העולמי. כמו כן, נטען כי אין מנגנון ברור להתחלת החלק הראשון של סריקת הנזקים ופינוי ההריסות, וכי העניין נשאר רק באחריות חזבאללה (אלאח'באר, 19 בדצמבר 2024).

פעילות פוליטית של חזבאללה

◀ דווח כי יו"ר יחידת התיאום והקישור בחזבאללה, ופיק צפא, נועד עם יו"ר הזרם הלאומי החופשי, ג'בראן באסיל, וכי מדובר במהלך הפוליטי הגלוי הראשון של הארגון מאז כניסתה לתוקף של הפסקת האש. חבר סיעת לבנון החזקה, ע'סאן עטאללה, ציין כי הם מעוניינים ביחסים יציבים עם חזבאללה ועם אמל, על אף שיש הסתייגויות מחזבאללה בסוגיות שונות (לבנון, 24, 20 בדצמבר 2024).

קשרי חזבאללה-חמאס

◀ משלחת חמאס בראשות נציג התנועה בלבנון, אחמד עבד אלהאדי, נועדה עם האחראי על סוגיית הפלסטינים בחזבאללה וחבר הפרלמנט הלבנוני לשעבר, חסן חב אללה, ודנה עמו בהתפתחויות בסוגיה הפלסטינית ובעימותים של חזבאללה עם "הכיבוש" עד הפסקת האש. עבד אלהאדי שיבח את פעולות חזבאללה, וטען כי הצליחו "לסכל את תוכניות האויב לסיים את ההתנגדות". הוא הדגיש כי תנועתו עדיין מעוניינת להגיע להסכם הפסקת אש אשר יכלול את סיום המלחמה, ונסיגה של צה"ל מהרצועה (Quds Press, 18 בדצמבר 2024).

פגישת עבד אלהאדי (משמאל) עם חב אללה (מימין) (Quds Press, 18 בדצמבר 2024)

ביקורת נגד חזבאללה

◀ יו"ר מפלגת הכוחות הלבנוניים, סמיר ג'עג'ע, אמר כי הפסקת האש בלבנון ונפילת משטר אלאסד בסוריה מייצרות הזדמנות אמיתית לשיקום לבנון, שלדבריו הייתה בעבר מקור השראה למדינות רבות בעולם. הוא ציין כי יש תנאים שלא היו קיימים במשך שלושים שנה ומספקים הזדמנות לבנות את לבנון מחדש. ג'עג'ע הוסיף כי לאורך התקופה הזו, לבנון לא הייתה מדינה, אלא "אדמה שאין בה לא משגיח ולא מפקח" (אלנשרה, 16 בדצמבר 2024).

אישומים נגד אזרחים ישראלים על סיוע לחזבאללה

◀ ב-19 בדצמבר 2024, הוגש כתב אישום נגד מחמד סעדי, בן 19 מנצרת, בשל קשר עם חזבאללה והעברת מידע בזמן המלחמה. מהחקירה עלה כי סעדי, שנעצר במהלך נובמבר 2024, פנה בשנים האחרונות מספר פעמים לחזבאללה ואף ביקש להצטרף ללחימה בשורותיו. כמו כן, הוא פנה לערוץ אלמנאר של חזבאללה וביקש לשלוח לידיעתם ובאמצעותם תמונות וסרטונים שונים, זאת גם במהלך המלחמה מול ישראל. בחקירה התברר כי סעדי העביר מידע על מיקומי נפילת טילים, תנועת מטוסים ומיקומי כוחות צה"ל (דוברת משטרת ישראל ושב"כ, 19 בדצמבר 2024).

ב-22 בדצמבר 2024, הוגש כתב אישום נגד שני תושבי ירושלים, עבד אלסלאם ותאאר עסילי, בשל קשר עם פעילת חזבאללה ומסירת מידע לארגון במהלך המלחמה. לפי כתב האישום, השניים יצרו קשר עם אישה בשם "דאניה" דרך קבוצת וואטסאפ, ושיתפו אותה במידע על ישראל, גם לאחר שנודע להם כי היא פעילה בחזבאללה. עוד נטען כי אלסלאם העביר לבקשתה צילומים מאזור קיסריה, ועסילי העביר לה כתבות חדשותיות אודות ישראל והמצב הביטחוני. כמו כן, נאמר בכתב האישום כי השניים התבקשו ליצור קשר עם מפקד מודיעין בכיר בחזבאללה, המכונה "אלחאג", וכי עסילי רכש כרטיס סים חדש לצורך קשר זה, אך סירב לבקשה לצלם באזור מטולה (תקשורת ישראלית, 22 בדצמבר 2024).

לבנון

הממשל בלבנון

ראש ממשלת המעבר בלבנון, נג'יב מיקאטי, נועד באנקרה עם נשיא תורכיה רג'פ טייפ ארדואן, ודן עמו בשיתוף הפעולה בין המדינות ובהתפתחויות האחרונות באזור. במסיבת העיתונאים המשותפת, הדגיש ארדואן כי תורכיה תעמוד לצד לבנון נגד התקיפות הישראליות ותעניק לה סיוע הומניטרי. הוא קרא לקהילה הבינלאומית ללחוץ על ישראל לעמוד בהתחייבויותיה (אלנשרה, 18 בדצמבר 2024).

מיקאטי וארדואן בפגישה באנקרה (חשבון X של מיקאטי, 18 בדצמבר 2024)

מיקאטי השתתף בפסגת מנהיגי מדינות D8 (ארגון לשיתוף פעולה כלכלי של מדינות אסלאמיות) בקהיר. בנאמו, הוא הדגיש כי ממשלת לבנון מביעה עמדה נחרצת של דבקות בהחלטות בינלאומיות, במיוחד בהחלטה 1701. לדבריו, רק עצירת מלחמות הרסניות ונסיגת צבא "הכיבוש" יביאו לפיתוח לבנון (אלנשרה, 19 בדצמבר 2024).

שיקום לבנון

שר הרווחה הלבנוני, הכתור אלחג'אר, ציין בנאום בפני ועידת השיכון הערבי באלג'יריה כי לבנון מתמודדת עם משבר קשה מאוד וכי המדינה זקוקה לסיוע של ציוד בנייה על כל סוגיו, זכוכית, ברזל וכן סיוע רפואי משמעותי. לדבריו, בעקבות המהפכה בסוריה, הגיעו כמאה אלף עקורים ללבנון ששוהים ב-133 מרכזי מחסה לא רשמיים, וכי זה מגביר את הקושי של הרשויות לבנון בשיקום המדינה (לבנון דיבייט, 17 בדצמבר 2024)

סגן יו"ר הפרלמנט הלבנוני, אליאס בו סעב, נועד עם מנהל אזור המזרח התיכון בבנק העולמי, ז'אן כריסטוף כאריה, ודן עמו בדו"ח אודות עלות המלחמה בלבנון ועלות השיקום. בנוסף לכך, דנו השניים

בתוכניות הסיוע של הבנק העולמי בתחום האנרגיה, הכלכלה והחקלאות, שערכן מגיע לכדי 750 מיליון דולר בשלב הראשון. כמו כן, נדונו תוכניות הסיוע בשלב השני, הנוגעות לפינוי ההריסות כתוצאה מהמלחמה, שיקום התשתיות וסיוע לאנשים העניים ביותר בשיקום בתיהם בשווי של 250 מיליון דולר (סוכנות הידיעות הלבנונית, 19 בדצמבר 2024).

ביטחון פנים

מנגנון ביטחון הפנים הלבנוני הזהיר את תושבי לבנון משימוש באפליקציית WAZE, מאחר שהיא פותחה בישראל וממומנת על ידי שתי חברות ישראליות וחברה אמריקאית. המנגנון דרש מהאזרחים לעשות שימוש באפליקציית חלופיות, כדוגמת Google Maps (צות בירות אינטרנשיונל, 17 בדצמבר 2024).

בחירת נשיא לבנון

לפי "מספר מקורות" בלבנון, מסתמן כי מפקד צבא לבנון, הגנרל ג'וזף עון, הוא המועמד המוביל לנשיאות לבנון וכי הוא זוכה לתמיכת ארה"ב וצרפת (Lebanon Debate, 18 בדצמבר 2024). עוד דווח כי הפלגות ו"הצמד השיעי (אמל וחזבאללה) עשויים להצטרף לתמיכה במועמדות עון בהמשך, אך לא לפני ההצבעה הצפויה בפרלמנט ב-9 בינואר 2025 (אלג'דיד, 18 בדצמבר 2024).

מפלגת הכוחות הלבנוניים בראשות סמיר ג'עג'ע הודיעה כי היא פתוחה לאפשרויות של הצגת מועמדים נוספים, כל עוד יבחר נשיא שיוציא לפועל את הסכם הפסקת האש, ובכלל זה את הסעיף הקשור לפירוק הנשק של חזבאללה. מהמפלגה נמסר כי המועמד המרכזי מבחינתה הינו ג'עג'ע, אך הם פתוחים לדיון על שמות אחרים ובכלל זה הגנרל עון (צות בירות אינטרנשיונל, 16 בדצמבר 2024). לפי פרשנים בלבנון, ג'עג'ע ינסה להכשיל את קיום ישיבת הפרלמנט ב-9 בינואר כדי לחכות "להתפתחויות" מצד ממשל טראמפ מול איראן בטענה שהיחלשות איראן ו"ציר ההתנגדות" יקלו על בחירתו (לבנון דיבייט, 16 בדצמבר 2024).

יו"ר זרם אלמרדה, סלימאן פרנג'יה, שנחשב למועמד המועדף על חזבאללה, הודיע כי הוא ממשיך במרוץ לנשיאות, אולם יהיה מוכן לתמוך במועמד "שקול" אחר (אלאח'באר, 17 בדצמבר 2024). עם זאת, "מקורות דיפלומטיים" ציינו כי פרנג'יה יצא מהמרוץ, וכי הוא עשוי להגיש את מועמדותו של חבר הפרלמנט פריד היכל אלח'אזון (אללואא', 17 בדצמבר 2024). בהקשר זה, סגן יו"ר המועצה המדינית בחזבאללה, מחמוד קמאטי, מסר כי חזבאללה דבק במועמדות פרנג'יה, וכי כל עוד פרנג'יה לא יכריז על פרישתו, הארגון ימשיך לתמוך בו (Lebanon Debate, 19 בדצמבר 2024).